

มคอ.3 รายละเอียดของรายวิชา

Course Specification

0107331 โบราณคดีภาคใต้

Southern Thailand Archaeology

รายวิชานี้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร ศศ.บ. (ประวัติศาสตร์)

สาขาวิชาสังคมศาสตร์

หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2565

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยทักษิณ

หมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. รหัส ชื่อรายวิชา จำนวนหน่วยกิต รายวิชาที่ต้องเรียนมาก่อน รายวิชาที่เรียนพร้อมกัน และคำอธิบายรายวิชา

0107331 โบราณคดีภาคใต้

3(2-2-5)

Southern Thailand Archaeology

บูรพวิชา : (ถ้ามี) -

ควบคู่ : (ถ้ามี) -

ความหมาย ระเบียบวิธีการทางโบราณคดี และการศึกษาโบราณคดีในภาคใต้ แหล่งโบราณคดีร่วมสมัยในบริเวณคาบสมุทรมลายู เพื่อตระหนักถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่น

Definitions of archaeological methods and southern Thai archaeology, contemporary archaeological sites in Malay Peninsula so as to build awareness of cultural diversity in local communities

2. ประเภทของรายวิชา

- ☐ ศึกษาทั่วไป
☐ วิชาพื้นฐานเฉพาะด้าน
☐ วิชาเอกบังคับ
☒ วิชาเอกเลือก
☐ วิชาโท
☐ วิชาเลือกเสรี

3. อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาและอาจารย์ผู้สอน

อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชา อาจารย์เขมิกา หวังสุข

อาจารย์ผู้สอน อาจารย์เขมิกา หวังสุข

4. ปีการศึกษา/ ภาคการศึกษา/ กลุ่มผู้เรียน

2568/ ภาคการศึกษาที่ 1/ S101

5. สถานที่เรียน

ห้อง SC632

6. วันที่จัดทำหรือปรับปรุงรายละเอียดของรายวิชาครั้งล่าสุด

6 มิถุนายน 2568

หมวดที่ 2 จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์

1. จุดมุ่งหมายของรายวิชา

เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้/มีความสามารถ/สมรรถนะที่ต้องการด้านต่าง ๆ

1.1 เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะในการคิดวิเคราะห์ความรู้ทางประวัติศาสตร์จากหลักฐานทางโบราณคดีอย่างมีวิจารณญาณ ผ่านกระบวนการการศึกษาด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ ทั้งในด้านการสืบค้น รวบรวม วิพากษ์ ตรวจสอบ สังเคราะห์องค์ความรู้ และการนำเสนอความรู้ทางประวัติศาสตร์

1.2 เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำองค์ความรู้โบราณคดีภาคได้จากการศึกษาด้วยวิธีวิจัยทางโบราณคดีที่นำไปใช้ในการประยุกต์และบูรณาการกับองค์ความรู้ทางประวัติศาสตร์

2. วัตถุประสงค์ของรายวิชา

พัฒนารายวิชาให้ทันสมัยต่อการเรียนรู้ประวัติศาสตร์จากหลักฐานทางโบราณคดีที่พบในบริเวณคาบสมุทรภาคใต้ของไทยตั้งแต่สมัยอดีตถึงปัจจุบัน และแหล่งโบราณคดีร่วมสมัยในบริเวณคาบสมุทรมาลายู เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการของประวัติศาสตร์ภาคใต้จากหลักฐานทางโบราณคดี และให้รู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันซึ่งอาจเป็นผลเนื่องจากเหตุการณ์ในอดีต

หมวดที่ 3 ลักษณะการดำเนินการ

1. จำนวนชั่วโมงที่ใช้ต่อภาคการศึกษา

ภาคบรรยาย	ภาคปฏิบัติ	การศึกษาด้วยตนเอง
28 ชั่วโมง (2 ชั่วโมง/สัปดาห์)	32 ชั่วโมง (2 ชั่วโมง/สัปดาห์)	75 ชั่วโมง (5 ชั่วโมง/สัปดาห์)

คำชี้แจง : ภาคการศึกษาคิดเป็นไม่น้อยกว่า 15 สัปดาห์

2. จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์และช่องทางที่อาจารย์ให้คำปรึกษาและแนะนำทางวิชาการแก่ผู้เรียนเป็นรายบุคคล

ทุกวันพุธ เวลา 09.00-12.00 ห้อง 13409

หมวดที่ 4 แผนการสอนและการประเมินผล

1. แผนการสอน

สัปดาห์ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง		กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน สื่อที่ใช้	ผู้สอน
		บรรยาย	ปฏิบัติ		
1	- แนะนำรายวิชา การจัดการเรียนการสอน และชี้แจงข้อตกลงต่าง ๆ ในการเรียนการสอน - ทดสอบความรู้ก่อนเรียน 1. ความหมายและระเบียบวิธีวิจัยทางโบราณคดี	3	1	- แนะนำรายวิชา - แบบทดสอบก่อนเข้าบทเรียน	อ.เชมิ กา หวังสุข
2	2. การแบ่งยุคสมัยทางโบราณคดี	2	2	- การบรรยาย - อภิปรายแลกเปลี่ยนในชั้นเรียน - การค้นคว้าโดยนิสิต	อ.เชมิ กา หวังสุข
3-4	3. การปฏิบัติงานด้านโบราณคดี: ตัวอย่างการศึกษาแหล่งโบราณคดีตามระเบียบวิธีวิจัยทางโบราณคดี	4	4	- การบรรยาย - วิดีทัศน์ - อภิปรายแลกเปลี่ยนในชั้นเรียน - นำเสนอผลงานการค้นคว้า ครั้งที่ 1	อ.เชมิ กา หวังสุข
5-7	4. พัฒนาการทางวัฒนธรรมบนคาบสมุทรมลายูจากหลักฐานทางโบราณคดี: สมัยก่อนประวัติศาสตร์ สมัยแรกเริ่มประวัติศาสตร์	8	4	- การบรรยาย - อภิปรายแลกเปลี่ยนในชั้นเรียน - การค้นคว้าโดยนิสิต - แบบทดสอบ 1,2	อ.เชมิ กา หวังสุข
8	ตัวอย่างการศึกษาแหล่งโบราณคดีตามระเบียบวิธีวิจัยทางโบราณคดี (ภาคสนาม) และ/หรือ ประสบการณ์การทำงานโบราณคดีภาคสนาม	-	4	- การบรรยาย - อภิปรายแลกเปลี่ยนในชั้นเรียน	อ.เชมิ กา หวังสุข

ลำดับ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง		กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน สื่อที่ใช้	ผู้สอน
		บรรยาย	ปฏิบัติ		
9-10	5. “ศรีวิชัย” ในประวัติศาสตร์ภาคใต้จาก หลักฐานทางโบราณคดี : การศึกษาจาก หลักฐานประเภทลายลักษณ์อักษร (การเมืองการปกครอง)	4	4	- การบรรยาย - อภิปราย แลกเปลี่ยนในชั้น เรียน - การค้นคว้า	อ.เขมิ กา หวังสุข
11-12	5. “ศรีวิชัย” ในประวัติศาสตร์ภาคใต้จาก หลักฐานทางโบราณคดี (ต่อ): การศึกษา จากหลักฐานประเภทโบราณวัตถุ (เศรษฐกิจ/ เครือข่ายการค้า)	4	4	- การบรรยาย - อภิปราย แลกเปลี่ยนในชั้น เรียน - นิเสถียรคณา ประเด็นที่สนใจ	อ.เขมิ กา หวังสุข
13-14	5. “ศรีวิชัย” ในประวัติศาสตร์ภาคใต้จาก หลักฐานทางโบราณคดี (ต่อ): ศาสนา ความเชื่อ เครือข่ายบนคาบสมุทรมาเลย์ และหมู่เกาะ	4	4	- การบรรยาย - อภิปราย แลกเปลี่ยนในชั้น เรียน - นิเสถียรคณา ประเด็นที่สนใจ	อ.เขมิ กา หวังสุข
15	8. ภาพรวมโบราณคดีภาคใต้	2	2	- นิเสถียรนำเสนอ ผลงานการค้นคว้า ครั้งที่ 2	อ.เขมิ กา หวังสุข
16	สอบปลายภาค				
17					
รวม		31	29		

2. แผนพัฒนาประสิทธิภาพรายวิชา (ระบุได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ 1. จัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานไม่น้อยกว่าร้อยละ 25 ของระยะเวลาทั้งหมดของรายวิชา
- ☒ 2. จัดการเรียนรู้ร่วมกับสถานประกอบการ องค์กร หรือหน่วยงาน
- ☒ 3. จัดการเรียนรู้เชิงรุก
- ☐ 4. รายวิชาส่งเสริมทักษะผู้ประกอบการของผู้เรียน
- ☐ 5. รายวิชาก่อให้เกิดนวัตกรรมของผู้เรียน โดยมีหนังสือรับรองการใช้ประโยชน์จากหน่วยงาน

- ☒ 6. จัดการเรียนรู้ผ่านช่องทางออนไลน์ (online) ร่วมกับ ในที่ตั้ง (on-site)
- ☐ 7. มีการพัฒนาสื่อการสอนแบบออนไลน์โดยผ่าน TSU MOOC
- ☒ 8. เปิดเผยคะแนนเก็บก่อนการสอบปลายภาค
- ☒ 9. ส่งระดับขึ้นตามเวลาที่กำหนด โดยไม่มีข้อผิดพลาด
- ☐ 10. มีการทวนสอบรายวิชาในระบบของคณะฯ
- ☐ 11. อื่น ๆ ระบุ

3. แผนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ลำดับ	หัวเรื่อง/ประเด็น/รายละเอียด	วิธีการประเมิน/ ลักษณะการประเมิน	สัปดาห์ที่ประเมิน	คะแนน
1	การศึกษาโบราณคดีในประเทศไทย (แหล่งโบราณคดี หลักฐานทางโบราณคดี การตีความทางประวัติศาสตร์) - รายงานความก้าวหน้าทางโบราณคดี - รากสุวรรณภูมิ	ผลงานการศึกษา ค้นคว้า การนำเสนอ รายบุคคล	4	15
2	ความหมาย ระเบียบวิธีวิจัย การแบ่งยุคสมัย และการปฏิบัติงานทางโบราณคดี	แบบทดสอบครั้งที่ 1	6	10
3	พัฒนาการทางวัฒนธรรมบนคาบสมุทรมลายู	แบบทดสอบครั้งที่ 2	9	10
4	แหล่งโบราณคดีในภาคใต้และคาบสมุทรมลายู	ผลงานการศึกษา ค้นคว้า การนำเสนอ รายกลุ่ม	12	25
4	“ศรีวิชัย”ในประวัติศาสตร์ภาคใต้ - หัวข้อศึกษา: การตั้งถิ่นฐาน การค้า ศาสนา จารึก โบราณวัตถุ เช่น ภาชนะดินเผา เครื่องประดับ ฯลฯ	ผลงานการศึกษา ค้นคว้า การวิเคราะห์ รายการอ้างอิง และ การนำเสนอ รายบุคคล	15	20
4	ประมวลความรู้	สอบปลายภาค	16-17	20
คะแนนรวม				100

วิธีการตัดเกรด ☒ อิงเกณฑ์ (FIX-Rate)
☐ อิงกลุ่ม (T-Score)

การกำหนดช่วงคะแนนของเกรด

เกรด	A	B+	B	C+	C	D+	D	E/F
ช่วงคะแนน	≥80	≥75	≥70	≥65	≥60	≥55	≥50	≥0

หมวดที่ 5 ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน

1. ตำรา เอกสารหลัก และข้อมูลสำคัญ

- กรมศิลปากร (2536). **พัฒนาการอารยธรรมไทย**. กรุงเทพฯ : รุ่งศิลป์การพิมพ์ (1977).
- กรมศิลปากร (2531). **โบราณคดีสี่ภาค**. กรุงเทพฯ : กองโบราณคดี กรมศิลปากร.
- ชาร์ลส ไฮแอม และรัชนี ทศรัตน์ (2542). **สยามดึกดำบรรพ์ ยุคก่อนประวัติศาสตร์ถึงสมัยสุโขทัย**.
 กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- ชิน อยู่ดี (2529). **สมัยก่อนประวัติศาสตร์ในประเทศไทย**. กรุงเทพฯ : รุ่งศิลป์การพิมพ์ (1977).
- ปรีชา กาญจนาคม (2538). **การวิจัยทางโบราณคดี**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสแควร์.
- ปรีชา กาญจนาคม (2540). **โบราณคดีเบื้องต้น**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสแควร์.
- ศรีศักร วัลลิโภดม (2548). **อู่อารยธรรมแหลมทองคาบสมุทรไทย**. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- สว่าง เลิศฤทธิ์ (2547). **โบราณคดี : แนวคิดและทฤษฎี**. กรุงเทพฯ : โอ.เอส.พริ้นติ้ง เฮ้าส์.
- สว่าง เลิศฤทธิ์ (บรรณาธิการ) (2545). **โบราณคดีและประวัติศาสตร์ในประเทศไทย**. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง.
- อมรา ศรีสุชาติ (2557). **ศรีวิชัยในสุวรรณทวีป**. กรุงเทพฯ: รุ่งศิลป์การพิมพ์ (1977).
- อมรา ศรีสุชาติ (2544). **สายรากภาคใต้ : ภูมิลักษณะ รูปลักษณะ จิตลักษณะ**. กรุงเทพฯ : เอมีเทรดดิ้ง.
- O'Connor, Stanley J (1986). **The Archaeology of Peninsular Siam**. Bangkok: The Siam Society.
- Wheatley, Paul (1961). **The Golden Khersonese**. Kuala Lumpur: University of Malaya Press.

2. เอกสารและข้อมูลแนะนำ

- กรมศิลปากร (2534). **ก่อนประวัติศาสตร์ภาคใต้ ชุมพร ระนอง ตรัง สตูล**. กรุงเทพฯ : ฉลองรัตน์.
- กรมศิลปากร (2561). **จากบ้านสู่เมือง: รัฐแรกเริ่มบนแผ่นดินไทย**. กรุงเทพฯ: รุ่งศิลป์การพิมพ์ (1977).
- กรมศิลปากร (2543). **โบราณคดีศรีวิชัย : มุมมองใหม่การศึกษาวิเคราะห์แหล่งโบราณคดีรอบอ่าวบ้านดอน**. นครศรีธรรมราช : โรงพิมพ์เม็ดยทราย.

- กรมศิลปากร (2557). **โบราณคดีสำหรับเยาวชน**. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- กรมศิลปากร (2560). **โบราณคดีสำหรับเยาวชน เล่ม 2 ยุคสมัยทางโบราณคดี**. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- กรมศิลปากร (มปป). **ประวัติศาสตร์ โบราณคดี นครศรีธรรมราช**. กรุงเทพฯ : เอ.พี.กราฟิกดีไซน์ และการพิมพ์.
- กรมศิลปากร (2545). **ประวัติศาสตร์และโบราณคดีสุราษฎร์ธานี**. กรุงเทพฯ : อาทิตย์คอมมูนิเคชั่น.
- กรมศิลปากร (2564). **รายงานการบรรยายและเสวนา คาบสมุทรภาคใต้ตอนบนของไทย: ข้อมูลใหม่จากหลักฐานทางโบราณคดี**. กรุงเทพฯ: เรือนแก้วการพิมพ์.
- กรมศิลปากร (2541). **ศิลปะถ้ำสมัยก่อนประวัติศาสตร์ในประเทศไทย**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมศิลปากร (2548). **สำริด : โลหะเปลี่ยนโลก**. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- กรมศิลปากร (2530). **แหลมโพธิ์ แหล่งเศรษฐกิจของศรีวิชัย**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- นงคราญ ศรีชัย (2544). **ตามรอยศรีวิชัย**. กรุงเทพฯ: พิมพ์ศ พริ้นท์ติ้ง เซ็นเตอร์.
- ผาสุข อินทรารูธ (2548). **สุวรรณภูมิจากหลักฐานโบราณคดี**. กรุงเทพฯ : ศักดิ์โสการพิมพ์.
- ภาควิชาโบราณคดีและภาควิชาภาษาตะวันออก คณะโบราณคดี (2557). **ความสัมพันธ์ของภาษาและรัฐโบราณในอาเซียน**. กรุงเทพฯ : จรัสสินทวงศ์การพิมพ์.
- มานิต วลลิโถม (2530). **ทักษิณรัฐ**. กรมศิลปากรจัดพิมพ์เพื่อเชิดชูเกียรติแด่ศาสตราจารย์มานิต วลลิโถม ผู้เชี่ยวชาญด้านประวัติศาสตร์และโบราณคดีไทย.
- ยอร์ช เซเดส (2517). **ราชอาณาจักรทะเลใต้**. พระนคร : โรงพิมพ์พระจันทร์.
- ศรีศักร วลลิโถม และวลัยลักษณ์ ทรงศิริ (2566). **ข้ามคาบสมุทรในห้วงแห่งสุวรรณภูมิ**. กรุงเทพฯ: มูลนิธิเล็ก-ประไพ วิริยะพันธุ์.
- สุจิตต์ วงษ์เทศ (2543). **ศรีวิชัยในสยาม**. กรุงเทพฯ : พิมพ์ศ พริ้นท์ติ้ง เซ็นเตอร์.
- สุด แสงวิเชียร (2507). **เรื่องก่อนประวัติศาสตร์ของประเทศไทย**. กรุงเทพฯ : กรมสารบรรณทหารเรือ.
- สุรพล นาละพินธุ (2551). **รากเหง้าบรรพชนคนไทย : พัฒนาการทางวัฒนธรรมก่อนประวัติศาสตร์**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มติชนปากเกร็ด.
- อภิสิทธิ์ เอี่ยมหน่อ (2526). **ธรณีวิทยา**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

Bellina, Berenice et al (2010). **50 Years of Archaeology in Southeast Asia Essays in Honour of Ian Glover**. Thailand: River Books.

Buncha Pongpanich and Somchet Thinapong (editors) (2019). **Suvarnabhumi: The Golden Land**. Thailand: Sirivatana Interprint Public Company Limited.

Coedes, George (1968). **The Indianized States of Southeast Asia**. USA: University of Hawaii.

Fine Art Department (2019). **Ancient Maritime Cross-cultural Exchanges Archaeological**

Research in Thailand. Thailand: Rung Silp Printing.

The Office of the National Culture Commission (1996). **Ancient Trades and Cultural Contacts in Southeast Asia.** Bangkok: Srimuang Printing.

Wolter, O.W. (1967). **Early Indonesian Commerce: A Study of the Origins of Srivijaya.** New York: Cornell University Press.